
Gheorghe Scutelnic

Notă informativă

Generalizarea practicii judiciare privind respectarea normelor de procedură la examinarea cauzelor penale în primă instanță

Conform planului de activitate al Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți pentru anul 2019, ținând cont de importanța și actualitatea problemei legate de examinarea cauzelor penale ce vizează procedura de examinare a cauzelor penale în prima instanță, s-a efectuat prezenta notă informativă.

Prezenta notă informativă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice a cauzelor penale în prima instanță, pentru perioada anului 2018.

În legătură cu acest fapt, în primul rînd a fost studiată legislația națională care reglementează problema menționată, și anume:

- Constituția R.M.,
- Codul Penal al R.M.,
- Codul de procedură penală,
- Hotărârea Plenului CSJ nr.22 din 12.12.2005 cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel,
- Fișele statistice de evidență a cauzelor în ordine de apel aflate în procedura Colegiului Penal și deciziile din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pentru perioada anului 2018.

Notă: Prezenta notă informativă este efectuată în baza fișelor statistice de evidență a dosarelor penale examinate în ordine de apel, aflate în procedura Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți, și a deciziilor plasate în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor, pentru perioada anului 2018.

I. Noțiuni generale.

Sentințele pot fi atacate cu apel în temeiul alin. 1 art. 400 CPP, în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.

Potrivit art. 401 CPP, dreptul de a declara apel aparține fiecărui subiect procesual ale cărui drepturi în categoria titularilor dreptului de apel sunt incluși: procurorul, inculpatul, partea vătămată, partea civilă și partea civilmente responsabilă, martorul, expertul, interpretul, apărătorul, orice persoană ale cărei interese legitime au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.

Dacă inculpatul declară apel în termen și își înlocuiește apărătorul, noul apărător, în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a copiei apelului declarat, poate declara apel suplimentar pentru inculpat, în care poate invoca motive suplimentare.

Apelul introdus după expirarea termenului este respins. În unele situații însă subiecții procesuali nu au posibilitatea de a declara apel din motive care nu depind de voința lor. Cu scopul de a ocroti interesele unor asemenea categorii de subiecți procesuali, legea procesuală penală prevede instituția repunerii în termen a apelului. Prin intermediul acestei instituții, cel care a pierdut termenul poate declara apel și ulterior, când va dovedi că neexecutarea căii de atac s-a datorat unor motive întemeiate.

Declararea apelului are ca efect imediat suspendarea executării hotărârii pronunțate de prima instanță, suspendare ce se va continua pe întreg procesul judecării apelului. Potrivit art. 408 CPP, apelul declarat în termen este suspensiv de executare atât în ce privește latura penală, cât și latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Efectul suspensiv al apelului poate fi total atunci când sentința este atacată integral și parțial, când apelul vizează ori numai latura penală, ori numai latura civilă.

Potrivit art. 409 CPP instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. În cadrul acestor limite, instanța de apel este obligată ca în afară de temeiurile invocate și cerințele formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept. Având dreptul de a schimba calificarea faptei, de a examina probe noi, instanța nu se poate pronunța asupra altor fapte sau a altor persoane decât asupra celor care au constituit obiectul examinării în prima instanță. În apelul declarat de inculpat care, firește, este îndreptat spre atenuarea situației, instanța de apel casând sentința, atenuază situația prin pronunțarea unei hotărâri, rejudecând cauza. Instanța de apel poate de asemenea confirma justetea soluției pronunțate de prima instanță prin respingerea apelului. În urma apelului unui inculpat prin efect devolutiv nu se pot produce consecințe asupra celorlalți inculpați, deoarece efectul devolutiv nu se poate substitui efectului extensiv, care are o reglementare specială și autonomă. În apelul inculpatului, care vizează numai latura penală, instanța de

apel avînd dreptul de a examina și alte motive decît cele invocate în cererea de apel, are și dreptul de a scuti inculpatul de repararea prejudiciului material.

La judecarea apelului se aplică regulele generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1. Președintele ședinței anunță cauza ce urmează a fi judecată și verifică prezența părților, apoi anunță numele și prenumele judecătorilor din completul de judecată, ale procurorului, ale grefierului, precum și ale interpretului și traducătorului dacă aceștia participă, ale apărătorului și precizează dacă nu au fost formulate cereri de recuzare. Președintele ședinței verifică dacă părțile prezente au făcut alte cereri sau demersuri și asupra lor instanța de apel emite o încheiere.

Instanța de apel, la cererea părților, poate cerceta suplimentar probele administrate în primă instanță și poate administra probe noi. În cazul în care invocă necesitatea administrării de noi probe, părțile trebuie să indice aceste probe și mijloacele cu ajutorul cărora pot fi administrate, precum și motivele care au împiedicat prezentarea lor în primă instanță. Președintele ședinței oferă cuvîntul apelantului, intimatului, apărătorilor și reprezentanților lor, apoi procurorului. Dacă între apelurile declarate se află și apelul procurorului, primul cuvînt îl are acesta. Părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi apărute în procesul dezbaterilor. Inculpatul are cel din urmă cuvîntul.

Cercetarea judecătorească în apel constă în administrarea probelor noi sau cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță.

Cercetarea judecătorească în apel, ca etapă procesuală, este facultativă.

Apelantul este în drept să solicite administrarea probelor noi în condițiile prevăzute de art.413 alin.(3) CPP sau cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță.

Cu privire la admisibilitatea, concludența și utilitatea probelor, se audiază opiniile intimatului și ale celorlalți participanți care, la rîndul lor, pot propune probe noi, întru combaterea celor propuse de apelant.

Instanța de apel se pronunță, prin încheiere, asupra cererii de administrare a unor noi probe sau de cercetare suplimentară a probelor administrate de prima instanță, motivînd admiterea sau respingerea cererii, în dependență de faptul dacă aceste probe sunt concludente sau utile cauzei. În cazul în care s-a acceptat administrarea de probe noi sau cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță, începe o nouă etapă a ședinței de judecată în instanța de apel, și anume cercetarea judecătorească, care se desfășoară după regulile generale prevăzute pentru prima instanță. Cercetarea judecătorească se desfășoară în una sau mai multe ședințe de judecată, pînă la finisarea administrării tuturor probelor acceptate, după care se trece la dezbaterile judiciare în ședința instanței de apel. Acceptarea și administrarea probelor are loc fără ca instanța de apel, în prealabil, să se pronunțe asupra admiterii apelului și fără ca să se desființeze hotărîrea apelată. Dezbaterile judiciare în apel au ca obiect criticile aduse modului în care s-a desfășurat judecata în prima instanță și soluțiilor pronunțate de aceasta cu privire la acțiunea penală, la acțiunea civilă și la alte dispoziții ale hotărîrii apelate. Dezbaterile au loc sub toate aspectele de fapt și de drept, în limitele situației persoanei care a declarat apelul sau la care se referă apelul declarat și în raport cu

calitatea procesuală a apelantului. În ședința de judecată în apel, se discută în contradictoriu atât motivele de apel și combaterea lor, cât și acele erori de fapt și de drept, pe care le-a comis prima instanță. Replica este reglementată de art.413 alin.(6) CPP, care prevede că părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi apărute în procesul dezbaterilor. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi.

Ca rezultat al admiterii apelului are loc desființarea hotărîrii în limitele efectului devolutiv și extensiv, cât și neagravării situației părții apelante. Admițînd apelul, instanța casează sentința total sau parțial, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, chiar dacă va apărea necesitatea administrării de noi probe.

Se consideră că fondul cauzei nu a fost rezolvat cînd în considerentele hotărîrii primei instanțe nu se arată dacă există sau nu fapta imputată, dacă inculpatul este sau nu vinovat, dacă există circumstanțe care atenuează ori agravează răspunderea inculpatului, dacă trebuie ori nu admisă acțiunea civilă ș.a. Fondul cauzei se va considera nerezolvat ori de cîte ori prima instanță nu a examinat și nu s-a pronunțat asupra chestiunilor de fond ale procesului, vizînd problema vinovăției, a răspunderii penale sau civile ori a nevinovăției lui în comiterea infracțiunii imputate. Alte motive de casare a sentinței instanței de fond pot fi unele încălcări ale legii procesuale penale, cum ar fi: reglementările ce vizează competența instanței după materie sau după calitatea persoanei, compunerea completului de judecată, publicitatea ședinței de judecată, obligativitatea participării procurorului, inculpatului, apărătorului, traducătorului, interpretului în ședința de judecată.

În astfel de împrejurări instanța de apel va casa hotărîrea și va dispune rejudecarea cauzei potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță cu reaprecierea probelor, adoptînd o singură decizie. Poate fi motiv de casare și citarea ilegală a părții atunci cînd nu i-a fost trimisă citația, cînd ea nu a primit-o, cînd citația nu cuprinde toate rechizitele cerute (data, ora examinării, adresa), cînd citarea s-a făcut la altă adresă decît cea indicată, cînd lipsește dovada de înmînare a citației, primirea căreia persoana o contestă.

Conform prevederilor art. 416 CPP, instanța de apel, deliberînd asupra apelului, dacă va considera necesar de a cerceta suplimentar probe sau a administra probe noi, de care depinde soluționarea completă a apelului, poate dispune reluarea dezbaterilor judiciare, va pronunța o încheiere, apoi va purcede în aceeași ședință la cercetarea lor sau, după necesitate, va stabili un nou termen de judecare a apelului.

Cercetarea probelor noi se face potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță.

Părțile care invocă necesitatea administrării de noi probe sînt obligate să asigure la data stabilită prezența persoanelor, pe care le-au solicitat. Instanța de apel, la cererea părților, poate amîna ședința de judecată pe o perioadă de pînă la o lună, pentru ca acestea să prezinte probe suplimentare. Dacă părțile nu prezintă probe suplimentare în termenul cerut, instanța soluționează cauza în baza probelor existente. La solicitarea părții aflate în imposibilitate de a prezenta proba respectivă, instanța de apel îi va acorda sprijinul prevăzut de lege în obținerea probelor noi.

II. Analiza statisticii judiciare.

Conform datelor statistice, în perioada nominalizată în cadrul Curții de Apel Bălți s-au aflat în procedură 112 cauze penale în primă instanță pe 173 de persoane, dintre care au fost examinate 47 cauze (41,96 %).

Restul dosarelor neîncheiate la sfârșitul perioadei raportate și care se regăsesc în procedură de examinare pentru perioada anului 2019, constituie 65 cauze pe 100 persoane (58,04 %):

Din totalul de 47 cauze examinate pe 73 de persoane:

- la recursul procurorului au fost examinate 38 cauze pe 61 de persoane;
- la recursul condamnatului au fost examinate 8 cauze pe 11 persoane;
- la recursul părții vătămate au fost examinate 1 cauze pe 1 persoane.

Judecătorii Colegiului Penal în perioada raportată au soluționat:

1. Gh. Scutelnic – 6 cauze pe 6 persoane parvenite, 2 cauze examinate (0,33 %)

- hotărîre nouă – 2 cauze / 2 persoane
- rest – 4 cauze / 4 persoane

2. O. Moraru – 11 cauze parvenite pe 16 persoane, 6 cauze examinate (54,55 %)

- fără modificări – 3 cauze / 3 persoane (50 %)
- hotărîre nouă – 3 cauze / 5 persoane
- rest – 5 cauze/8 persoane

3. I. Talpa – 11 cauze parvenite pe 18 persoane, 5 cauze examinate (45,45%)

- hotărîre nouă – 5 cauze / 8 persoane
- rest – 6 cauze / 10 persoane

4. S. Șleahțiți – 12 cauze parvenite pe 18 persoane, 6 cauze examinate (50%)

- fără modificări – 1 cauză / 2 persoane (16,67%)
- hotărîre nouă – 5 cauze / 8 persoane
- rest – 6 cauze / 8 persoane

5. A. Revenco – 10 cauze parvenite pe 17 persoane, 6 cauze examinate (60 %)
- hotărîre nouă – 6 cauze / 8 persoane
 - rest – 4 cauze / 9 persoane
6. E.Rătoi – 13 cauze parvenite pe 16 persoane, 5 cauze examinate (38,46%)
- fără modificări – 1 cauză pe 1 persoane (20 %)
 - hotărîre nouă – 4 cauze pe 5 persoane
 - rest – 8 cauze / 10 persoane
7. Gh. Liulca – 10 cauze parvenite pe 15 persoane, 2 cauze examinate (20%)
- hotărîre nouă – 2 cauze / 2 persoane
 - rest – 8 cauze / 13 persoane
8. A.Rotaru – 16 cauze parvenite pe 26 persoane, 5 cauze examinate (31,25 %)
- fără modificări – 1 cauză / 1 persoană (20%)
 - hotărîre nouă – 4 cauze / 10 persoane
 - rest – 11 cauze / 15 persoane
9. R.Burdeniuc – 12 cauze parvenite pe 18 persoane, 5 cauze examinate (41,67%)
- fără modificări – 2 cauze pe 3 persoane (40%)
 - hotărîre nouă – 3 cauze pe 5 persoane
 - rest – 7 cauze / 10 persoane
10. D. Pușca – 11 cauze parvenite pe 23 persoane, 5 cauze examinate (45,45%)
- fără modificări – 1 cauză pe 1 persoane (20%)
 - hotărîre nouă – 4 cauze pe 9 persoane
 - rest – 6 cauze / 13 persoane.

În tabelul de mai jos indicăm care sunt indicii statistici privind examinarea cauzelor penale în primă instanță, împotriva sentințelor instanțelor de fond din raza de activitate a Curții de Apel Bălți, pentru perioada anului 2018.

Instanța judecată	de	Total cauze parvenite/persoane	Cauze examinate/persoane	Fără modificări	Casat, hotărâre nouă	Rest 2019
Jud. Bălți (sediul Central)		24/33	11/16	3/3	8/13	13/17
Sediul Sîngerei		7/14	3/7	-	3/7	4/7
Sediul Fălești			2/3	1/1	1/2	3/5
Total Jud. Bălți		36/55	16/26	4/4	12/22	20/29
Jud.Soroca (sediul Central)		10/22	3/7	-	3/7	7/15
Sediul Florești		3/6		-		3/6
Total Jud. Soroca		13/28	3/7	-	3/7	10/21
Jud.Drochia (sediul Central)		10/19	1/3	-	1/3	9/16
Sediul Glodeni		3/4	3/4	1/1	2/3	-
Sediul Râșcani		9/14	3/5	-	3/5	6/9
Total Jud. Drochia		22/37	7/12	1/1	6/11	15/25
Jud. Edineț (sediul Central)		14/20	6/9	-	6/9	8/11
Sediul Briceni		5/5	3/3	1/1	2/2	2/2
Sediul Ocnița		5/7	1/2	1/2	-	4/5
Sediul Dondușeni		2/2	1/1	-	1/1	1/1
Total Jud. Edineț		26/34	11/15	2/3	9/12	15/19
Jud. Ungheni (sediul Central)		6/8	4/5	-	4/5	2/3
Sediul Nisporeni		4/5	3/4	1/1	2/3	1/1
Total Jud. Ungheni		10/13	7/9	1/1	6/8	3/4
Jud. Șoldănești		3/4	2/3	1/2	1/1	1/1
Jud. Chișinău (sediul Central)		2/2	1/1	-	1/1	1/1
TOTAL		112/173	47/73	9/11	38/62	65/100

III. Practica judiciară de examinare a cauzelor penale în primă instanță

Studiul efectuat asupra deciziilor emise de către Curtea de Apel Bălți în primă instanță, redă faptul că, pentru perioada anului 2018 din totalul de 38 cauze examinate cu casarea sentințelor, au fost pronunțate următoarele categorii de pedepse:

- ✓ 28 decizii de condamnare, dintre care:
 - 1 decizie cu detenție pe viață,
 - 16 decizii cu condamnarea reală, amendă și/sau privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții,
 - 7 decizii cu suspendarea condiționată a executării pedepsei,
 - 2 decizii cu stabilirea amenzii, cu sau fără privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții,
 - 2 sentințe casate doar în latura acțiunii civile;

- ✓ 7 decizii de încetare, dintre care:
 - 5 decizii de încetare în legătură cu intervenirea termenului de prescripție,
 - 1 decizie de încetare în baza Legii cu privire la Amnistie,
 - 1 decizie de încetare în legătură cu intervenirea decesului,

- ✓ 3 decizii de achitare.

În corespundere cu pct.14.2 a Hotărârii Plenului CSJ nr.22 din 12.12.2005 cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel, completată prin hotărârea nr.10 din 24.12.2010, apelul constituind o continuare a judecării fondului cauzei, prevede posibilitatea unei noi aprecieri a probelor administrate în fața primei instanțe. În cadrul judecării cauzei în ordine de apel, fiind posibilă cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță (care pot fi, de asemenea, apreciate în mod diferit), precum și administrarea oricăror probe noi, instanța de apel urmînd să adopte una din soluțiile pe care le poate pronunța prima instanță, apreciînd temeinicia sau netemeinicia învinuirii sau dispunînd, după caz, condamnarea, achitarea inculpatului sau încetarea procesului penal.

Totodată, potrivit pct.14.7 a hotărîrii nominalizate chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 CPP.

În urma studiului efectuat, au fost întâlnite cazuri când instanțele de fond la stabilirea sancțiunii și termenului pedepsei cu închisoarea nu s-au condus și nu au luat pe deplin în considerație prevederile art. 61 CP, la fel și principiile individualizării pedepsei și criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 7 și 75 CP, stabilindule inculpaților o pedeapsă, ce nu se racordă la circumstanțele cauzei și la personalitatea lor, unii din ei nefiind la prima lor condamnare:

Cu titlu de exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care H.C. a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(2) CP, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 25000 lei.

Împotriva sentinței în cauză a declarat apel avocatul în interesele inculpatului H. C., solicitând casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care H. C. să fie achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.217 alin.(2) CP.

La demersul acuzatorului de stat, susținut de către partea apărării a fost reluată cercetarea judecătorească în vederea audierii nemijlocite în ședință a martorului și a inculpatului cu cercetarea suplimentară a materialului probant anexat la materialele cauzei.

Cu referire la pedeapsa aplicată inculpatului, Colegiul a stabilit că prima instanță eronat a concluzionat, că în condițiile speței este oportună aplicarea față de H. C. a pedepsei penale sub formă de amendă, neluând în considerare și neapreciind în mod convenit împrejurările cazului și personalitatea inculpatului.

Colegiul penal reține, că potrivit prevederilor art.75 alin.(1) CP, *persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.* Totodată alin.(2) al articolului nominalizat stipulează, că în cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

La caz, sancțiunea art.217 alin.(2) CP prevede pedepse alternative pentru persoane fizice, printre care: amendă în mărime de la 400 la 700 unități

convenționale, muncă neremunerată în folosul comunității de până la 150 de ore, închisoare de până la 1 an.

Respectiv, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că instanța de fond, reținând criteriile complementare ce țin de personalitatea inculpatului, de gradul prejudiciabil al faptei comise de către acesta, de circumstanțele comiterii infracțiunii, eronat a apreciat că corectarea, reeducarea lui H. C., precum și restabilirea echității sociale va fi posibilă prin aplicarea față de acesta a pedepsei sub formă de amendă.

În acest context, a fost reținut și faptul că potrivit revendicării prezente la materialele cauzei în privința inculpatului a fost clasat anterior un proces penal pe art. 179 CP, pe motiv că plângerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată.

Totodată, prin ordonanța Procuraturii a fost dispusă suspendarea condiționată a urmării penale pe cauza penală în privința lui H. C. pe un termen de 1 an, ultimul fiind obligat să nu comită alte infracțiuni.

Din analiza actelor ce vizează personalitatea inculpatului, Colegiul a reținut că ultimul nu și-a făcut concluzii corespunzătoare din anterioarele încălcări ale legislației penale, a continuat comiterea faptelor infracționale, fiind inoportună stabilirea în privința acestuia a unei pedepse neprivative de libertate, inculpatul urmând a fi izolat de societate în vederea prevenirii săvârșirii altor infracțiuni, la caz fiind evidentă tendința ultimului de a încălca valorile sociale ocrotite de Legea penală.

Ulterior, printr-o altă ordonanță a Procuraturii, a fost dispusă reluarea urmării penale pe cauza penală care a fost clasată anterior.

Totodată, materialele cauzei denotă, că inculpatul nu este angajat în câmpul muncii și nici nu a fost angajat până la comiterea faptei infracționale, fapt ce suplimentar determină inoportunitatea stabilirii unei pedepse sub formă de amendă, după cum a concluzionat instanța de fond.

Respectiv, fiind reținute prevederile menționate supra, coroborându-le cu circumstanțele cauzei, Colegiul penal a ajuns la concluzia că va fi justificată aplicarea față de inculpat a unei pedepse sub formă de închisoare, cu executarea reală a acesteia, fiind unica ce ar putea să atingă scopurile expuse de legislator în art.61 CP, or, inculpatul nu este la prima abatere. Colegiul a considerat că pedeapsa aplicată prin prezenta decizie lui H. C. este în coraport cu gravitatea faptei comise, cu personalitatea inculpatului – care nu este la prima abatere de la Legea penală, la locul de trai se caracterizează satisfăcător.

De asemenea la stabilirea cuantumului pedepsei și modului de executare al acesteia, Colegiul penal a menționat faptul că inculpatul nu a recunoscut vinovăția în păstrarea drogurilor în proporții mari, fără scop de înstrăinare, respectiv nu și-a manifestat căința, nerealizând urmările prejudiciabile ale faptei comise.

Colegiul penal a notat că, rezultând din prevederile art. 75 alin.(2) CP, pedeapsa închisorii este o formă excepțională din cele alternative prevăzute de sancțiunile art.217 alin.(2) CP, care se aplică doar în cazul în care gravitatea infracțiunii și personalitatea inculpatului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoarea. Respectiv, rezultând din criteriile analizate supra vis a vis de fapta

comisă și personalitatea inculpatului, Colegiul a concluzionat că corectarea inculpatului este posibilă doar prin izolarea lui de societate.

Colegiul Penal a operat și cu prevederile art. 414 alin.(6) CPP, potrivit cărora, *instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul verbal*, iar potrivit art.413 alin. (3) CPP, *instanța de apel, la cererea părților, poate cerceta suplimentar probe administrate în primă instanță și poate administra probe noi*.

Astfel, Colegiul penal a stabilit în privința inculpatului pedeapsa proporțională faptei comise de către acesta, echitabilă și pasibilă să atingă scopul pedepsei penale, pedeapsa pe care inculpatul va urma să o execute în instituția penitenciară, fiind privat de libertate. În opinia Colegiului anume stabilirea unei pedepse cu executarea reală va putea influența asupra convingerii inculpatului de necesitatea respectării Legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare, iar în condițiile prezentei spețe corectarea lui H. C. în condiții nonprivative de libertate fiind imposibilă.

Un alt motiv de casare a sentinței a fost și neverificarea completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei, precum și neaprecierea legală a probelor din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, concluzia primei instanțe privind achitarea inculpatului fiind una eronată.

Drept exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care M.I. a fost achitat de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.326 al.(3) lit.a) Cod penal RM din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. S-a dispus referitor la corpurile delictelor: bancnotele euro care se păstrează la materialele cauzei de a fi trecute în venitul statului.

În termen sentința a fost contestată de către Procurorul în Procuratura XX prin care solicită admiterea apelului, casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care M. I. să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 al.(2), 326 al.(3) lit.a) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de 5 ani închisoare cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis. În latura corpurilor delictelor a menține sentința fără modificări.

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel, colegiul penal al Curții de Apel Bălți a ajuns la concluzia că instanța de fond fără just temei și nemotivat a respins probele administrate de organul de urmărire penală, prezentate de acuzare și examinate în ședința de judecată, în aspectul dat concluzia instanței de fond fiind neargumentată și nebazându-se pe date obiective și prevederi legale. La fel, instanța de fond eronată, contradictoriu și nemotivat a expus soluția de achitare a inculpatului M. I. în comiterea infracțiunii incriminate.

Verificând hotărârea adoptată de prima instanță, Colegiul penal a constatat că, desi în partea dispozitivă a sentinței este indicat temeiul de achitare și anume – *fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii*, însă în partea descriptivă a sentinței, instanța de judecată a indicat concluzii și a făcut trimitere la prevederile

art. 390 al.(1) pct.1) CPP, din care rezultă alt temei de achitare – *nu s-a constatat existența infracțiunii*.

Fiind analizate temeiurile de achitare din partea descriptivă și din dispozitivul sentinței, au fost identificate o neconcordanță în stabilirea temeiului ce a stat la baza achitării lui M. I., fiind constatate în sentință concluzii și temeiuri de achitare diferite: „*nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*” și „*fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii*”, temeiuri prevăzute de art. 390 al. (1) pct.1) și pct.3) Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal a identificat că menționarea concomitentă a două temeiuri de achitare ce se exclude una pe alta, în aceeași hotărîre judecătorească, este o eroare de procedură.

Vinovăția inculpatului M.I. în comiterea infracțiunii stabilite a fost demonstrată pe deplin prin elementele de fapt dobîndite din probele cercetate, și anume din declarațiile martorilor, din procesele verbale ale acțiunilor procesuale petrecute pe caz, prin corpurile delictive și înscrisurile anexate la materialele cauzei care au fost cercetate în cadrul ședințelor judiciare.

Colegiul penal a ajuns la concluzia că probele administrate pe cauză cercetate în ședința instanței de apel corespund cerințelor stipulate de art.101 CPP, adică sînt pertinente, concludente, și utile pentru a putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare, demonstrînd pe deplin vinovăția inculpatului.

La caz, instanța de fond a conchis eronat referitor la achitarea inculpatului, deoarece prin probele administrate în cadrul cercetării judecătorești a fost confirmată vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.42 al.(2), art.326 al.(3) lit.a) Cod penal, dovedită prin probele veridice, concludente, pertinente și utile, care coroborează între ele.

Colegiul a indicat că nu era temei de a aprecia critic declarațiile martorilor, deoarece acestea au fost depuse sub jurămînt și avertizare de răspundere penală în baza art.312-313 Cod penal, fiind elocvente, consecutive și în coroborare cu materialele cauzei. Declarațiile martorilor sunt admisibile și au valoare probantă, deoarece în declarațiile lor sunt fixate împrejurările faptei care constituie obiectul acestor declarații, pe cînd instanța de fond n-a dat o apreciere cuvenită acestor probe. Infracțiunea de trafic de influență în conformitate cu legislația în vigoare se consideră consumată din momentul pretinderii de a avea influență asupra unei persoane publice, indiferent dacă această influență a fost sau nu realizată. De asemenea, este de menționat și acel fapt că infracțiunea de trafic de influență este o infracțiune formală, ce se consideră consumată din momentul pretinderii, acceptării sau primirii în întregime a remunerației ilicite.

Nu există circumstanțe care ar pune la dubiu declarațiile martorilor, deoarece însuși inculpatul nu neagă existența relațiilor între aceștia și a evenimentelor petrecute, neagă doar scopul primirii banilor.

Astfel, Colegiul penal a reținut că declarațiile depuse de către inculpat în acest sens privind nerecunoașterea vinovăției, vin în contradicție cu probele cercetate pe caz, urmînd a fi apreciate drept o încercare de a evita răspunderea și respectiv pedeapsa penală. În aceeași ordine de idei, Colegiul reiterează că latura obiectivă a infracțiunii de trafic de influență se realizează de către persoana care

are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică pentru a-1 face să îndeplinească sau nu acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite.

În cele din urmă, pretinsa provocare nu și-a găsit confirmare prin datele obiective ale cauzei, ori cumulul de probe supuse unei cercetări suplimentare de către instanța de apel și apreciate potrivit cerințelor art.101 CPP RM din punct de vedere al veridicității, utilității, concludenței, pertinenței și coraborării reciproce, denotă vinovăția inculpatului în comiterea traficului de influență, astfel nu a fost posibil reținerea argumentului inculpatului și din motiv că poartă un caracter declarativ, nefiind confirmat prin careva probe concludente și pertinente.

La caz, s-a constatat că nu era determinarea directă a denunțatorului, inculpatul fără a fi influențat de denunțator a pretins suma de bani pentru a influența persoanele publice în vederea obținerii unei soluții pozitive pe o cauză penală.

La numirea pedepsei inculpatului M. I., Colegiul a ținut cont de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art.61 al.(2) Cod Penal RM și criteriile de individualizare a pedepsei stabilite în art.75 Cod Penal.

Conform prevederilor art.7 Cod penal la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală.

Legea penală nu urmărește scopul de a cauza suferințe fizice sau de a leza demnitatea omului – acesta este unul din principiile aplicării Codului Penal.

Închisoarea este una dintre cele mai grave pedepse și se aplică doar în cazurile când corectarea și reeducarea condamnatului nu este posibilă fără izolarea lui de societate.

Potrivit art.75 Cod penal RM și art.394 al.(2) pct.1) CPP, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod.

Astfel, Colegiul penal a reținut că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului și în baza căruia persoana se declară vinovată. În același rind, după caz, instanța era și în drept să aplice și prevederile art.90 Cod penal RM.

Totodată, conform art.75 al.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei instanța de judecată are obligația să țină cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Art.75 al.(2) Cod Penal prevede, că o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

În cazul dat, pe linia de argumente expuse, luând în considerație persoana inculpatului, care anterior nu a fost condamnat, Colegiul penal a ajuns la concluzia că nu este rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa stabilită cu închisoare și a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei, cu stabilirea unei perioade de probațiune.

Careva interdicții de aplicare a prevederilor art.90 Cod Penal RM nu s-au stabilit, din care motive se consideră posibil de aplicat față de inculpat prevederile art.90 Cod penal RM, dându-i posibilitatea reală inculpatului prin respectarea condițiilor probațiunii să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat.

În urma studiului efectuat în baza deciziilor examinate, au mai fost constatate și alte erori la stabilirea pedepsei:

- de către instanțele de fond nejustificat au fost aplicate prevederile art. 90 CP, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei:

Condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, după cum prevede art. 90 CP, poate fi aplicată în cazul în care nu este rațional ca persoana să execute pedeapsa cu închisoarea. Instanța de judecată urmează să-și argumenteze soluția, bazându-se pe materialele cauzei și pe datele despre persoana vinovatului, indicând în mod obligatoriu motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei și termenul de probă, cerințe, care nu de fiecare dată au fost respectate de instanțele de fond.

Drept exemplu poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care G. N. a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) CP RM și în temeiul art.84 alin.(1) CP RM, prin cumul parțial de pedepse, s-a stabilit pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni față de G. N. sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani. În temeiul art.90 CP RM instanța a dispus suspendarea condiționată a pedepsei aplicate față de G. N. pentru un termen de probă de 3 ani, dacă nu va săvârși o nouă infracțiune îndreptățind prin comportare exemplară încrederea ce i s-a acordat.

G. N. a mai fost recunoscut și vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.163 alin. (1) CP RM și a fost eliberat de răspundere penală pentru săvârșirea infracțiunii respective, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. Acțiunea civilă înaintată de partea-vătămată P. A. în latura prejudiciului material s-a admis integral, în latura prejudiciului moral s-a admis partial.

C. V. a fost achitat de către instanța de judecată, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Instanța de fond s-a expus pe marginea corpurilor delictive.

Sentința primei instanțe a fost atacată de procuror care a solicitat admiterea apelului, casarea totală a sentinței nominalizate, cu pronunțarea unei noi hotărâri.

În motivarea apelului procurorul a indicat că instanța de fond nu a apreciat corect probele prezentate și analizate la cercetarea judecătorească, în baza cărora a emis o sentință neîntemeiată, cu încadrarea greșită a acțiunilor lui G. N., pedeapsa

numită lui fiind prea blîndă pentru infracțiunile pe care le-a comis și achitîndu-l pe C. V., motiv din care sentința urmează a fi casată.

În cererea de apel înaintată, procurorul la fel a considerat că nu sunt absolut întemeiate concluziile instanței de judecată cu privire la faptul aplicării în privința lui G. N. a prevederilor art. 90 Cod penal, greșit fiind stabilită și lipsa circumstanțelor agravante, în conformitate cu prevederile art. 77 Cod penal, care urmau a fi luate în considerație și anume: săvîrșirea infracțiunii prin orice formă de participație; săvîrșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate, provocată de consumarea substanțelor menționate la art.24 Cod penal.

Procurorul în cererea de apel a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a sentinței emisă în privința lui G. N. și C. V. cu pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care: conform prevederilor art. 84 Cod penal, a-i stabili pedeapsa definitivă lui G. N. de 3 ani închisoare. Iar pe C.V. a-l recunoaște vinovat de comiterea infracțiunii prevăzută de art.287 alin. 2 lit. b) din Codul Penal al R. M. și în baza acestui articol a solicitat de a-i aplica o pedeapsă sub forma închisoare pe un termen de 1 (unu) an, și ținîndu-se cont de circumstanțele faptului, comportamentul inculpatului la faza de urmărire penală și în instanța de judecată, faptul că anterior nu a mai comis careva infracțiuni – a solicitat să se dispună suspendarea condiționată a executării pedepsei, conform prevederilor art. 90 CP, cu stabilirea perioadei de probațiune de 1 (unu) an.

Fiind verificate argumentele apelului în raport cu materialele cauzei și prevederile legii, ținînd cont de opiniile participanților la proces, Colegiul a ajuns la concluzia că apelul declarat de procurorul în procuratura raionului XX, urmează a fi admis și din alte motive, cu casarea sentinței în cauză, în latura penală cu pronunțarea unei noi hotărîri în latura dată potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

În ședința instanței de apel a fost admis demersul părții acuzării privind reluarea cercetării judecătorești pe caz, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, dispunînd audierea nemijlocită în ședința instanței de apel a părții-vătămate P. Al., vizionarea înregistrării video din 21.10.2012, audierea inculpaților și cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță, precum și administrarea oricăror probe noi prezentate de părți – de apelant în susținerea apelului sau de partea opusă în dezbaterile argumentelor apelului.

Fiind efectuată o cercetare amplă a probelor administrate în cauză, Colegiul penal a ajuns la concluzia că instanța de fond eronat a recalificat acțiunile inculpatului G. N. din art.287 alin.(2) lit.b) în art.287 alin.(1) Cod penal și l-a achitat pe C. V. în baza art.287 alin.(2) lit.b) Cod penal, ignorînd totalmente întregul ansamblu probant. În vederea înlăturării erorii admise de către prima instanță, instanța de apel, judecînd apelul, verificînd legalitatea și temeinicia hotărîrii contestate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor cauzei penale, suplimentar a dat apreciere circumstanțelor de fapt și de drept a cauzei date, reieșind din prevederile art.389 alin.(1) Cod de procedură penală, care instituie - *sentința de condamnare se adoptă numai în cazul, în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.*

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța de apel a reținut că, *în drept*, faptele inculpaților G. N. și C. V. întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit.b) Cod penal, după indicii calificativi: *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor se deosebesc prin cinism și obrăznicie deosebită, săvârșită de două persoane.*

În confirmarea poziției date, Colegiul penal a dat apreciere circumstanțelor de fapt și de drept a cauzei date în baza probelor examinate de prima instanță și cercetate suplimentar în instanța de apel. Prin aceste acțiuni s-a făcut o concluzie despre intențiile lui C. V., și anume că el a acționat de comun acord cu G. N., la săvârșirea huliganismului de care au fost acuzați.

Săvârșirea infracțiunii prin participatie mărește considerabil gravitatea și pericolul daunei. Prin *participatie* infractorii își unesc forțele, acționează coordonat. Participația la comiterea infracțiunii are însemnătate deosebită la determinarea circumstanței agravante. Aprecierea juridică și calificarea acțiunilor coparticipanților depinde atât de forma participării, cât și de rolul concret pe care l-a îndeplinit fiecare participant în procesul atentării.

Caracterul și gradul participării la infracțiune se stabilesc de către instanța de judecată și se determină nu numai în funcție de îndeplinirea formală a rolului, dar și de influența de fapt a acestei persoane asupra altor participanți, asupra întregii pregătiri și săvârșiri a infracțiunii, asupra caracterului infracțiunii, de contribuția ei reală la săvârșirea infracțiunii și de alte împrejurări. Toți acești factori, laolaltă cu circumstanțele atenuante și agravante pentru fiecare coparticipant, conlucrează la stabilirea justă a pedepsei pentru fiecare dintre coparticipanți.

La stabilirea măsurii de pedeapsă colegiul penal în conformitate cu prevederile art. 61, 75 CP, a ținut cont de: scopul pedepsei penale întru restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni; de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, ce țin de gravitatea infracțiunii săvârșite, urmările prejudiciabile, motivul săvârșirii infracțiunii, de persoana celui vinovat; circumstanța agravantă a cauzei, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, reținând că corectarea și reeducarea inculpatului G. N. este posibilă în condițiile izolării de societate, aplicându-i pedeapsa cu închisoare.

Colegiul penal deasemenea a considerat eronată poziția instanței de fond privind eliberarea de răspundere penală a lui G. N. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzută de art.163 alin.(1) CP, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, deoarece ultimul s-a eschivat de nenumărate ori de la examinarea cauzei în instanța de fond, fiind dispusă aducerea forțată și deoarece sunt prezente temeiurile prevăzute de art. 60 alin. (4) Cod penal, ultimul continuându-și activitatea criminală, inclusiv și în perioada cercetării prezentei cauze în instanța de judecată.

În atare situație termenul de prescripție a fost suspendat, și astfel G. N. urma să fie pedepsit în baza art.163 alin. (1) CP în limitele sancțiunii respective.

Colegiul penal la numirea pedepsei lui C. V. de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit.b) C. P. a respectat prevederile art.60 Cod penal.

Prin prisma art.16 Cod penal, infracțiunea dată se încadrează în categoria celor mai puțin grave, iar prin prisma art.60 alin.(1) lit.b) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

Potrivit art.53 lit.g) Cod penal, persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile: prescripției de tragere la răspundere penală.

Prescripția tragerii la răspundere penală reprezintă un tip de liberare de răspundere penală pentru o infracțiune datorită trecerii, în anumite condiții, a unui anumit interval de timp de la data săvârșirii ei.

Concomitent cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală se stinge și dreptul statului de a stabili răspunderea penală și de a aplica pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea comisă, stingându-se totodată și obligația infractorului de a mai suporta consecințele săvârșirii infracțiunii.

Infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal a fost comisă de către C. V. în anul 2012, astfel încât coroborând cele enunțate supra, Colegiul penal a ținut cont de scurgerea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală pentru fapta comisă în baza art.287 alin.(2) Cod penal, astfel a considerat posibil liberarea de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală prevăzută de art.60 Cod penal.

Colegiul Penal la emiterea deciziei în privința inculpatului G.N., a stabilit inculpatului pedeapsa penală definitivă în temeiul art. 84 alin.(4) C.P. sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani.

Iar în privința inculpatului C.V., fiind recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit.b) Cod penal a fost încetată procedura penală în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală.

Un alt motiv de casare a sentinței instanței de fond a fost și aplicarea incorectă a prevederilor art. 332 și 391 CPP, neîntemeiat fiind încetat procesul penal

În speță, inculpații V.V. și P.S. activînd în calitate de inspector auto de stat și inspector patrulare rutieră al SPR al IP Glodeni, fiind persoane cu funcții de răspundere, intenționat și din interes material prin estorcare au pretins de la un cetățean mijloace bănești ce nu li se cuvin pentru a nu întreprinde acțiuni ce țin de atribuțiile de serviciu, acțiunile lor fiind încadrate în baza art. 44, 324 alin.2 lit. b,c C.P.

Instanța de fond a pronunțat sentința sus-indicată, încetând procesul penal de învinuirea inculpaților în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 44, 324 alin.

(2) lit. b), c) CP, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, indicînd că inculpații nu sunt subiecți al infracțiunii.

Sentința în cauză a fost atacată de către procuror invocînd interpretarea eronată de către instanță a modificărilor operate în legea penală la art. 123 Cod penal, fapt ce a dus la o concluzie greșită referitor la aplicabilitatea în speță a principiului retroactivității legii penale, considerându-se, că inculpații nu întrunesc elementele subiectului special al infracțiunii de corupere pasivă.

În cadrul examinării cauzei, Colegiul Penal a reținut aplicarea incorectă de către instanța de fond la soluționarea cazului din speță a prevederilor art. art. 332 și 391 Cod de procedură penală, or în opinia sa inculpații cad sub incidența modificărilor operate în legea penală la art. 123 alin. (2) Cod penal, potrivit căruia *”prin persoană publică se înțelege funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acesteia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public”*. Totodată, potrivit anexei nr. 1 la Legea nr. 158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, angajații Aparatelor autorităților publice instituite de Parlament și Guvern cad sub incidența Legii nominalizate, inclusiv și colaboratorii de poliție din componența Ministerului de Interne ce este autoritate publică din cadrul Guvernului RM. Concomitent art. 18 a Legii nr. 416-XII din 18.12.1990 cu privire la poliție stipulează, că: *”Personalul poliției este compus din colaboratori ai poliției, funcționari publici și personal contractual, ce desfășoară activități auxiliare”*. Astfel că, colaboratorii de poliție sunt atât persoane cu funcții de răspundere, cât și persoane publice, ce cad sub incidența art.123 alin. (1) Cod penal.

Modificările operate la data de 02.12.2011 la art. 324 alin. (1) Cod penal, n-au exclus caracterul infracțional al faptei penale, n-au ușurat pedeapsa penală sau în careva mod au ameliorat situația persoanei care a comis infracțiunea, ci doar au concretizat subiectul special al infracțiunii de corupere pasivă, acesta din *”persoană cu funcție de răspundere”* primind statut de *”persoană publică și persoană publică străină”*, fiind modificat în același sens și conținutul art. 123 Cod penal, lărgindu-se cercul subiecților ce cad sub incidența noțiunii de persoană publică.

De rînd cu aceasta, Colegiul penal a ținut să menționeze, că noțiunea de *”persoană cu funcție de demnitate publică”* și cea de *”funcționar public”* se află într-o relație de tip *”parte-întreg”*, cele două noțiuni intersectându-se, avînd aceleași domenii de incidență. De aceea soluția judiciară privind încetarea procesului penal în temeiul retroactivității legii penale, care ar fi exclus *”persoana cu funcție de răspundere”* din domeniul de aplicare a art.123 și respectiv art.324 Cod penal este una incorectă ce determină în acest sens netemeinicia soluției contestate, fiind casată sentința instanței de fond.

În cauza respectivă, instanța de apel, a considerat întemeiat apelul declarat de procuror în partea numirii în privința inculpaților a pedepsei închisorii cu suspendarea condiționată a executării ei în baza art. 90 CP, constatînd că corijarea inculpaților este posibilă fără izolarea acestora de societate, pedeapsă ce va corecta vinovații și va asigura scopurile pedepsei. Această concluzie este dictată atît de sancțiunea normei penale, cît și de personalitatea inculpaților, care se atrag la răspundere penală pentru prima dată. Colegiul penal a ținut cont și de gravitatea și gradul de pericol social a crimei săvârșite de inculpați, infracțiunea săvârșită făcînd parte din categoria infracțiunilor grave, pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată a executării ei fiind echitabilă faptei săvârșite de inculpați și care-și va atinge scopurile puse.

IV. Concluzii.

În practica judiciară nu există un punct de vedere unitar cu privire la aplicarea prevederilor art. 413 și 414 CPP prin prisma jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, astfel, uneori sunt interpretate eronat și aplicate neuniform aceste norme de drept, respectiv se pronunță soluții diferite în cazuri similare. Situația creată semnalizează probleme juridice importante, apărute în procedura judecării apelului, a căror nesoluționare duce la afectarea gravă a actului de justiție penală.

Pentru a-și îndeplini funcțiile care sunt atribuite în vederea realizării scopului său și al legii, pedeapsa trebuie să corespundă sub aspectul naturii, privativă sau neprivativă de libertate și a duratei, atît gravității faptei și potențialului de pericol social pe care îl prezintă în mod real persoana infractorului, cît și aptitudinii acestuia de a se îndrepta sub influența pedepsei penale. Funcțiile de constrîngere și de reeducare, precum și scopul preventiv al pedepsei poate fi realizat numai printr-o justă individualizare a pedepsei, care să țină seama de persoana căreia îi este destinată pentru a fi ajutată să se schimbe, în sensul adaptării la condițiile socio-etice impuse de societate.

Deși individualizarea pedepsei fiind un proces personal rezultat al propriei convingeri al instanței de judecată, totuși acesta nu trebuie conceput ca fiind un proces arbitrar, subiectiv or, acesta trebuie să rezulte din evaluarea obiectivă a întregului material probator al cauzei.

În consecință, circumstanțele menționate generează casarea actelor judecătorești adoptate cu emiterea unor hotărîri noi, cînd înlăturarea acestor încălcări este imposibilă în instanța de apel.

Reeșind din totalurile analizei datelor statistice privind examinarea cauzelor penale în prima instanță, precum și analiza calității examinării cauzelor penale în

ordine de apel pentru perioada respectivă de către instanțele de judecată din raza de activitate a Curții de Apel Bălți,

Se propune:

1. Discutarea prezentei note informative în cadrul ședinței operative a Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți.
2. A ține sub monitorizare problematica dată.
3. Plasarea notei informative pe pagina - web a Curții de Apel Bălți.

***Coordonator, judecător
al Colegiului Penal
al Curții de Apel Bălți***

Ion Talpa

***Executat: Șef Direcție Sistematizare,
Generalizare și Relații cu Publicul
Tatiana Țurcanu***